

Nemzetközi fej-nyak sebészeti képzés és vizsga (2015–2017)

ZÁMBÓ ORSOLYA

Országos Onkológiai Intézet, Fej-Nyaki Daganatok Multidiszciplináris Központ, Budapest

Levelezési cím:

Dr. Zámbo Orsolya, Országos Onkológiai Intézet,
1122 Budapest, Ráth Gy. u. 7–9. Tel.: +36 1 224-8600/3121,
e-mail: orsolya.zambo@oncol.hu

Közlésre érkezett:

2018. július 11.

Elfogadva:

2018. augusztus 24.

Az International Federation of Head and Neck Societies (IFHNOS) 2014-ben hirdette meg először a Global Online Fellowship in Head-and-Neck Surgery and Oncology (GOLF) elnevezésű képzését. Ez az újfajta tanulási lehetőség egy újabb jól előkészített része a szervezet által meghirdetett oktatási programnak, melynek a célja, hogy a világ minden részére eljuttassa az egységes szemléletű tudásanyagot, az aktuális újdonságok ismeretében azt rendszeresen karban tartsa és a képzett szakemberek között kommunikációs csatornát működtessen. A kiapadhatatlan energiájú és életét a fej-nyak sebészethez alárendelő Prof. Jatin Shah ötlete és irdatlan munkájának eredménye lett ez a képzés is, ugyanúgy, mint a 2008 óta működő World Tour vagy a 2014-ben meghirdetett Fej-nyak Sebészeti Világnap (minden év július 27-én).

Az ötlet alapja az volt, mint minden új szakág születésénél, hogy a rengeteg ajánlás, iránymutatás mellett a fej-nyaki daganatok kezelésében jelenleg nincs egységes követelmény a világon. Ugyanígy a képzésben sem. Egyáltalán az sincs meghatározva, ki és milyen szinten kezelje ezeket a betegeket. Jelentős különbségek vannak a kezelés módjában és minőségében is. Amikor fej-nyak sebészeti fórumokon kollégákkal beszélgetünk, az első informális kérdések között mindig elhangzik a „Fül-orr-gégész vagy szájsebész vagy?” mondat. Ez remekül rávilágít a szakma heterogenitására. Magyarországon is hasonló a helyzet. Fül-orr-gégészek, szájsebészek, általános sebészek, plasztikai sebészek egyaránt jogot formálnak ennek a betegcsoportnak a kezelésére. A helyzetet tovább bonyolítja, hogy a komplex kezeléseknél nagyon fontos partner a sugárterápiás kolléga is és az onkológus, akik szakterületének, értelemszerűen, ez a betegcsoport csak kis szeletét képezi.

A 2018-ban már negyedik évfolyamát meghirdető kétéves képzésben 48 országból 302 hallgató vesz részt, ami tekintve, hogy egy „kis” szakmáról van szó, igen nagy szám.

A képzés egyik legfontosabb technikai eleme a földrajzi távolságok kiküszöbölése és a személyes jelenlétnek a minimálisra való csökkentése. Kifejezetten újszerű és progresszív a hagyományos szakképesítésekkel szemben az online tanulás és vizsgázás lehetősége.

A tananyag összeállításánál az IFHNOS a New York-i Memorial Sloan Kettering Cancer Center (MSKCC) fej-nyak sebészeti részlegének munkatársaival közreműködött, de a képzés lebonyolításában és a vizsgáztatásban jelenleg 38 nemzetközileg akkreditált központ vesz részt (1. táblázat).

A jelentkezés feltételei a következők:

1. Az orvosi egyetem befejezését követően minimum 5 év sebészeti képzés és gyakorlat a következő szakterületek valamelyikéből: általános sebészet, fül-orr-gégész, plasztikai sebészet vagy hasonló szakterület az adott országban.
2. Elkötelezettség a fej-nyak sebészet iránt (vagyis a jelentkezéskor ezen a szakterületen praktizáljon).
3. A jelentkező fej-nyak sebészet iránti elkötelezettségét igazoló és támogató levél a munkahelyi vezetőtől.
4. A jelentkezést megelőző év teljes műtéti statisztikája, melynek jelentős részét fej-nyak sebészeti onkológiai beavatkozásoknak kell kitennie (legalább 50%-ban), meg kell jelölni a saját jogon végzett műtéteket és az első asszisztenciát.
5. Szándéknyilatkozat a képzés elvégzéséről és a további szakmai célok megjelölése, motivációs levél formájában.
6. Ajánlólevél.

A felvételi jelentkezés online felületen történik kérdőív kitöltése és a hivatalos igazolások feltöltése formájában. A felvételi adminisztrációs díja 100 \$. Sikeres felvételt követően a tandíj 2500 \$, melyet lehet részletekben is fizetni. A képzés angolul történik.

1. TÁBLÁZAT. A képzésben részt vevő központok

	Képzőhely	Város	Ország
1.	Memorial Sloan Kettering Cancer Center	New York	USA
2.	MD Anderson Cancer Center	Houston	USA
3.	University of Pittsburgh	Pittsburgh	USA
4.	University of Toronto	Toronto	Kanada
5.	Royal Marsden Hospital	London	Anglia
6.	Guy's and St. Thomas' Hospital	London	Anglia
7.	University of Birmingham	Birmingham	Anglia
8.	Netherlands Cancer Institute	Amszterdam	Hollandia
9.	VU University Medical Center	Amszterdam	Hollandia
10.	Institute Gustave Roussy	Párizs	Franciaország
11.	Center Oscar Lambret	Lille	Franciaország
12.	Essen University Hospital	Essen	Németország
13.	University of Leipzig	Lipcse	Németország
14.	European Institute of Oncology	Milánó	Olaszország
15.	University of Brescia	Brescia	Olaszország
16.	Charles University	Prága	Csehország
17.	Greater Poland Cancer Center	Poznan	Lengyelország
18.	Blokhin Cancer Center	Moszkva	Oroszország
19.	Sechenov First Moscow State Medical University	Moszkva	Oroszország
20.	Tel Aviv Sourasky Medical Center	Tel Aviv	Izrael
21.	Rambam Medical Center	Haifa	Izrael
22.	Groote Schuur Hospital	Cape Town	Dél-Afrika
23.	Tata Memorial Center	Mumbai	India
24.	Amrita Institute of Medical Sciences	Kochi	India
25.	Queen Mary Hospital	Hong Kong	Kína
26.	National Cancer Center	Szingapúr	Szingapúr
27.	Nanjing Tongran Hospital	Nanjing	Kína
28.	Beijing Tongran Hospital	Peking	Kína
29.	Chang Gung Memorial Hospital	Tajpej	Tajvan
30.	Seoul National University	Szöul	Korea
31.	Samsung Medical Center	Szöul	Korea
32.	National Cancer Center Hospital East	Chiba	Japán
33.	Chris O'Brien Lifehouse	Sydney	Ausztrália
34.	Princess Alexandra Hospital	Brisbane	Ausztrália
35.	Brazilian National Cancer Institute	Rio de Janeiro	Brazília
36.	A. C. Camargo Cancer Center	São Paulo	Brazília
37.	University of São Paulo	São Paulo	Brazília
38.	Lothian Hospital	Edinburgh	Skócia

Sikeres felvételt követően minden hallgató kap egy regisztrációs számot. Ezzel lehet majd belépni a különféle platformokra. A tananyag alapját J. Shah Head and Neck Surgery and Oncology c. tankönyve képezi, melynek legfrissebb kiadását elektronikus formában kaptuk meg. Ezenkívül a javasolt tananyag irodalmi listáján 14 kiadvány szerepel (főként anatómiai, szövettani, radiológiai, műtéti könyvek) és egy több száz cikket felsoroló gyűjteményt is mellékelnek. A könyvek és cikkek mellett van még egy folyamatosan bővülő műtéti videó-gyűjtemény, ahová szintén a megadott jelszóval lehet belépni. A tananyagot 7 negyedévre osztották fel, melyek 3 vagy 4 nagyobb témát ölelnek fel a következő listából:

1. sebészi anatómia
2. a fej-nyak sebészet története és alapelvei
3. epidemiológia, etiológia és patológia
4. fej-nyak sebészeti radiológia
5. hajás fejbőr és bőr tumorai, melanóma
6. a szemhéj és az orbita
7. orrüreg és orrmelléküregek
8. koponyaalap és az os temporale
9. ajak és szájüreg
10. garat és nyelőcső
11. gége és légcső
12. nyaki nyirokcsomók
13. pajzsmirigy és mellékpajzsmirigy
14. nyálmirigyek
15. neurogén tumorok és paragangliómák
16. lágyrésztumorok
17. csonttumorok és odontogén léziók
18. helyreállító sebészet
19. onkológiai fogászat és maxillofaciális protetika
20. a sugárkezelés alapelvei
21. a kemoterápia alapelvei
22. molekuláris onkológia, genomika, immunológia
23. táplálástan
24. biostatisztika

Minden negyedév elején e-mailben érkezik az adott időszak témája, ill. szempontok a tanulás megkönnyítéséhez. Szintén megkapjuk a vizsgaidőpontot is. Vagyis a rendelkezésre álló időszak alatt mindenki saját tempójában sajátíthatja el a megadott tananyagot. Amennyiben segítségre van szüksége, e-mailben van lehetőség konzultációra.

A vizsga online történik. Le kell tölteni egy applikációt (Softest). Ez Windows- és iOS-kompatibilis. Az applikációba bejelentkezve lehet vizsgázni, de ide töltik fel az eredményeket is. A vizsgát a megadott napon egy 24 órás időablakon belül bármikor el lehet kezdeni, de 1 órán belül be kell fejezni. A 60 perc alatt 60 tesztfeladatot kell megoldani, melyek egyszerű vagy többszörös választásból, rövid esetismertetésből és rövid kifejtendő válaszból állnak. Az eredményt százalékban adják

meg egyes témakörökre lebontva és összesítve is. Sajnos a tesztek megoldását nem kaptuk meg részletesen.

A hét sikeres írásbeli vizsgát követően 2 hónap gyakorlat következik egy vagy két tetszőleges intézetben a megadott akkreditált központok közül. (Ennek 1 hónapra való csökkentését tervezik.) A gyakorlat során orvosi ténykedést nem lehet végezni, de ennek ellenére igencsak zsúfolt órarendet kaptunk kézbe a belépést követően. A gyakorlat során többnyire műtőben voltunk, de ambulancián, onkoteamen, előadáson is lehetett részt venni és a kijelölt mentorral rendszeresen konzultálni. Mindezt a supervisor ellenőrzi.

Amennyiben a gyakorlatról leadtuk az igazolást és a vizsgák is megvoltak, lehet záróvizsgára jelentkezni. Ez szóbeli vizsga, melyet minden évben 3 központban hirdetnek meg 1-2 hét eltéréssel. A helyszínek közül egy Ázsiában, egy Amerikában és egy általában Európában van. A World Tourral kapcsolják össze, melyen nem kötelező részt venni, de ajánlott, hiszen ez egy jó lehetőség még egy utolsó ismétlésre a végső vizsga előtt.

A szóbeli vizsgán 3 állomás van 3 bizottság előtt. Minden állomáson 3 betegségcsoport szerepel egy-egy konkrét esetismertetéssel. Egy esetre a vizsgázónak 30 perc áll rendelkezésére. A vizsgáztatók által megadott információk alapján meg kell tervezni a kivizsgálást, elemezni a képkalkotót, felállítani a diagnózist és pontos kezelési tervet adni. A bizottság pedig kérdez az esettel kapcsolatosan. A kimerítő és alapos beszélgetés inkább szakmai konzultációhoz hasonlítható, ennek ellenére a 4,5 órás vizsga igencsak fárasztó.

Az első évfolyamra 2014-ben hirdették meg a felvételt és az IFHNOS 5. kongresszusán New Yorkban már elhangzott, hogy nagyon nagy az érdeklődés a képzés iránt, ami októberben fog indulni. Nekem ekkor még meg sem fordult a fejemben, hogy esetleg jelentkezni kellene. Akkor éppen az MSKCC-be frissen beadott Observership kérelmemmel voltam elfoglalva és izgatottan mentem Shah professzor úrhoz egy rövid megbeszélésre, ahol aztán eldőlt, hogy 2015 áprilisában lenne lehetőségem az osztályát meglátogatni. Ezt a négyhetes látogatást követően, mely szakmai továbbképzésem egyik igencsak meghatározó időszaka volt, kaptam egy rövid e-mailt professzor úrtól, melyben figyelmembe ajánlotta a GOLF képzést, és a már befejeződött jelentkezési határidő ellenére másfél hónapot kaptam, hogy összeállítsam a pályázatomat. Nem volt más lehetőségem, csak „fejest ugrani” az ismeretlenbe. Akkor úgy éreztem, az egész életemet kell összeszedni, és soha nem fogok megbirkózni a feladatokkal, de szeptember végére megérkezett az értesítés: októberben megkezdhetem a képzést a második évfolyamon. Az Országos Onkológiai Intézetben munkahelyi vezetőim abszolút támogatását élveztem, így már csak tanulni és vizsgázni kellett. Két olyan év következett az életemben, amikor napra pontosan tudtam, hogy mikor és mit kell tanulnom. Fárasztó volt, de nagyon élveztem. Jól megszervezett, mégis az önálló tanulás során szabadságot adó képzésforma ez.

A gyakorlat során sikerült eljutnom az MSKCC mellett a másik híres fej-nyak sebészeti központba, az MD Anderson

Cancer Centerbe is. Az amerikai kollégák mellett a világ minden részéről összeköttetésbe kerültem szakemberekkel, akikkel jelenleg is tartom a kapcsolatot. Magabiztosságot adott, hogy munkahelyemen és az általam meglátogatott világhírű intézetekben a munka, még ha nálunk lényegesen szerényebb infrastruktúra mellett is, de ugyanazon szakmai irányelvek alapján történik.

Az első évfolyam 98 regisztrált hallgatója közül 84-en fejezték be sikeresen a képzést. A második évfolyam összesített eredményeit még nem tették közzé, de a személyes eredményemet már megkaptam a sikeres záróvizsgáról. A végzettséget igazoló okmányt ünnepélyes keretek között a 6. IFHNOS kongresszuson, 2018 szeptemberében fogják átadni, Buenos Airesben.

Magyarországról egyelőre rajtam kívül más még nem vágott bele ebbe a kalandba. Pedig érdemes, különösen a fiatalokat bátorítanám.

Szeretnék köszönetet mondani Kásler Miklós professzor úrnak a képzésben való részvételem támogatásáért, és azért, hogy az általa vezetett intézet Fej-Nyaki Daganatok Multidisziplináris Központjában, ahol kilencedik éve dolgozom, továbbfejleszthettem első mesteremtől, a néhai Élő János professzor úrtól tanultakat, ami a lelkiismeretes felkészülés mellett hozzájárult a nemzetközi fej-nyak sebészeti és onkológiai szakképesítés megszerzéséhez. Szintén köszönettel tartozom közvetlen feletteseimnek is, Dr. Remenár Évának és Dr. Boér Andrásnak.

Felhasznált irodalom:

Shah J. The making of a specialty. Am J Surg 176:398–403, 1998
Shah J. Introductory lecture of World Tour, Current Concepts in Head and

Neck Surgery and Oncology, Nov 30-Dec 1, 2017 Birmingham, UK
The Council for European Specialists Medical Assessment, www.uems.eu/areas-of-expertise/postgraduate-training/cesma, European Union of Medical Specialists